

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Indicibvs Illvstratvs Et Avctvs Concionatoriis

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Capvt VIII. Christus moriturus, gratiæ cælestis quatuor emisit flumina:
sudorem, lachrymas, aquam, sanguinem.

eone deduci potuit, ut ipse Dei Filius, cæli gaudium, voluptas omnium Angelorum, angoribus & mæroribus circumfluens solveretur in lacrymas? Sunt optimæ notæ scriptores, qui censeant Christum non in cruce tantum sed etiam in hortu, & in prætorio inter flagella & verbera lacrymatum.

Isidorus refert è præci Philosophi sententiâ, Regi flere non decorum, tamquam si Regis mæstas, & mentis imbecillitas parum cohæreat. Quod si Rex cernatur flere, à malo non levi eum premi argumentum erit. Certè Rex Alexander Macedo cadavere Clyti, quem pridie occiderat, in tabernaculum illato, obortis lacrymis de cæde paratâ gravissimè seipsum cepit accusare. Cùmque lacrymis querelisque finis non fieret, iussu amicorum corpus ablutum est. Ramius Rex Hispaniæ bello insignis & pius; post viginti duos regni annos in extremis constitutus, regnum, quo se abdicarat, Ordonio filio commisit, Eucharistiam maximo sensu percipit, cum lacrymis proclamavit: *Nudus egressus sum de utero matris meæ, nudus revertar illuc.* Christus Rex hominum & Angelorum plorat ob regnum, de quo Pilato dixerat: *Regnum meum non est de hoc mundo.* Hoc regnum à nobis turpissimè perditum luget, & Patri nos lacrymis conciliare, atque in pristinum regnum vult reponere ejectos. Exaudiat, ait Paulus, pro sua reverentiâ.

Pia lacrymæ precatio efficacissima: Una lacrymarum guttula è corde puro fusa plus abluunt noxarum, quam oratio longissima, sed arida. *Lacrymas Petri lego*, inquit Ambrosius, *satisfactionem non lego. Non invenio quid dixerit, sed quia fleverit. Quod defendi non potest, abluunt lacrymæ delictum. Oratio Deum lenit, sed lacryma cogit.* Quam ergo vim habuerit è purissimis oculis Filii Dei profluentes lacrymæ, in lavacrum scelerum nostrorum? Illud tamen nimis quam horrendum, omnibus Christi lacrymis, quas ante cruciatu suos, & in ipsis cruciatibus, quas nascens & moriens profudit, flammam avernalem non fuisse sopitam, arder illa æternum ardet. Quemcunque illa corripuerit, hunc nunquam refrigerabunt Christi lacrymæ, quæ pœnitentiam docent, & respicientibus profunt. Brasili Indiæ populi, quod Petrus Massæus narrat, in potestate habent lacrymas; charorum adventum, circumdatis collo brachiis, appresso ad pectus capite, cum effusa comploratione, alitque suspitiis primùm excipiunt, viâ laborem & incommoda miserantes. Christus cruci affixus, omnes ad se venientes è longinquâ peccati regione paratissimus est excipere, brachia pandit, verticem submittit, lacrymas effundit, nec apprimere tantum pectori, verùm etiam intromittere vult, si ipsi tamen se submittere velint, & respicere.

Beatus Domnolus Cenomanensis Antistes, uti mensam nunquam sine pauperibus convivis, sic aram rarè accessit sine lacrymis. Christus Servator ultimo vitæ triennio sine pauperibus discipulis, piscatoribus egenis nunquam accubuit. Die Parasceves seipsum orbis bono immolavit, preces supplicationesque cum clamore valido & lacrymis offerens. Sunt qui putent Christum nunquam orasse sine lacrymis, eamque ob causam à Paulo dictum: *Qui in diebus carnis suæ, preces supplicationesque cum lacrymis offerebat.*

Credibile prorsus est, Christum in supremâ cenâ ante Judam proditorem non sine lacrymis in genua procubuisse, ac pedes lavasse. Sciebat amantissimus Magister, miserum ad inferos properare post tot auditas conaciones, post tot visâ miracula, post aliquot annos in sanctissimâ vitæ disciplinâ exactos, in sempiternum exitium abire præcipitem, nec aliam interitûs sui habere causam, nisi suavem nuperam reprehensionem, & nummi amorem. Hunc discipulum obstinatissimè perentem, Christus animo commiseratus, lacrymas non dubitem, in ipsum pellivium, quo suorum pedes abluerat, spar-

Asit. Ibat tamen infelicissimus mercator, ibat perfidissimè obstinatus, non Christi Corpore & Sanguine in alimoniam porrecto, non sermone Christi suavissimo, non occultis in cenâ minis, non lavatione pedum & lacrymis emollitus; ibat & peribat. Quid nequius animo in scelus obstinato, quem nec Angeli nec Deus ipse flexerit, quem nec Christi cruentus sudor, nec aqua pectore scaturiens, ab oculis stillantes lacrymæ, nec toto corpore prorumpens sanguis emolliverit ad cõsilia sanctiora?

Ergo sapius flevit Dominus Jesus, quem publicè ter flevisse testantur Evangelii scriptores. Flevit Servator ad defuncti Lazari monumentum, flevit in suomet triumpho parricidalem civitatem Hierosolymam convituit, flevit ipsos parricidas suos è cruce spectans sibi illudentes. Si igitur tam in luctu, quam in triumpho & supplicio publico flevit; utique solus non fuit, quod cælesti carmine significatur. *Oculi tui sicut pisces in Hesebon,* misericordiæ ac lacrymarum pleni exundabant sapius, quàm in ullo hominum sanctorum. Miserecens Jobis pauperis, *Flebam quondam, ait, super eo, qui afflictus erat, & compariebat anima mea pauperi.* Hieremias vates, *Qui dabit capiti meo aquam, inquit, & oculis meis fontem lacrymarum, & plorabo die ac nocte interfectos filia populi mei: Rex David rebellem filium Abalomem fugiens, ascendebat divum olivarum, scandens & flens, nudis pedibus incidens, opere capite, sed & omnis populus, qui erat cum eo, opere capite ascendebat plorans.* Christus in cruce plorat, sed solus.

Esussumus, ait, qui simul contristaretur, & non fuit, & qui consolaretur, & non inveni. Sola mater cum valde paucis plorabat. Ah, si mortalium alicui Deus hanc gratiam in hoc orbe faciat, monstrètque hos vultus geminos filii & matris plorantium, quis sensus foret homini hæc talia cernenti? Christi facies sputis, sanguine, lacrymis foedata, spinæ Christo in mortem pro nocturna vitâ fuerunt, oculi jam fracti lacrymis & cruore pleni, cælum & matrem, carnifices & Phariseos hostes spectabant. Mater, quæ nequit esse afflictior, aspicientem se aspicebat, interea silentes rivuli per genas defluebant; quis non cum hoc filio & hac matre ploret? tamen utrumque Patris voluntas inter hæc ipsa crucis tormenta laudabat.

Utriusque gemitus in has voces desinebant: *Ita Mater, quoniam sic fuit placitum ante te.*

Hi duo vultus ita lacrymis perfusi, & mutuis in sese aspectibus defixi solatio nobis sint in omni afflictione: hæc specula doli laborem & dolorem nostrum omnem mitigant. En Deus, en Dei mater plorat. Ecclesia quot diebus illud præcinit: *In hac lacrymarum valle.* Pane vetendum foret & cantandum, In hac risu cavea; nam longè sapius ridemus quam fleamus, cum ubique plurima sit flendi materia. Christus Dei Filius, & Maria Angelorum Domina sociatis plorant lacrymis. Lacrymæ proflus ponderosæ: quod enim celsior est dignitas lacrymantium, hoc lacrymæ sunt ponderosiores.

Sed licet hæc querere, è bone Jesu paulo ante cùm ad supplicium ducereris, prohibueras fletum, nunc teipsum flere quid cogit? Causa longè diversissima: Soly-mæ mulieres deflebant tam dira innocenter tolerantem, ac Christus deflet humanam gentem tam immanis scelera patrantem, quæ malorum omnium fuerunt causa. Gregorius Nyssenus lacrymas ait sanguinis esse guttas è corde effusas. Nam uti è vulnerato corpore sanguis, ita è læso corde lacrymæ per oculos fluunt. His ita lacrymis Christus fletuatur cor suum gravissimè vulneratum orbis piaculis. Divus Hilarius lacrymas animæ sudorem vocat: nam uti laboris fatigatio corporis sudorem exprimit, sic animi dolor & afflictio lacrymas elicit. Hinc etiam lacrymæ dicuntur cerebri & cordis viscera per oculos effusa. Verè Dei Filius in cruce viscera misericordiæ, partem sui cordis per oculos exstillavit. Ita per beatissimos illos Christi oculos liquefactum divinæ misericordiæ argentum largiter profluxit, quod

Alphonsus
Serm. rom.
alii.

Curt. lib. 8.
cap. 4.

Job cap. 1.
v. 21.

Ioan. c. 18.
v. 36.

Hebr. cap. 5.
v. 7.

Lacrymæ
abluunt
peccatum.
Ambros. super
Lucam.
Hieron. in
Isaiam.

Mass. lib. 1.
Indic. hist.
v. 47.

De quo Ba-
ron tom. 7.
ann. 584.
Lippelco 16.
Maii.

Ita Alphonsus
de Oroso
in Florio Sa-
cro, cap. 26.
mili p. 45.
Hebr. cap. 5.
v. 7.

quod amoris flamma in corde Dominico liquefecit.

Hic alter iste balsami rivus Lacrymæ, non otium tantum, sed libidinis detestationem docet. Cum sceleratus orbis diluvio pleteretur, quadraginta diebus & noctibus calum plorans ploravit, & tamen spurcitas & libidines humanæ gentis abolere nequivit. In hos fletus calum adduxit impurissima hominum vita: hinc illæ lacrymæ. Cur Magdalena tam ubertim & ferid flevit? Contaminata conscientia oculis velut spongias expressit; hinc & illæ lacrymæ, quibus veneros ignes in pectore habitantes extinctum ivit. Deus Israël olim per Moysam ad se trahens, Delevi, ait, ut nubem iniquitates tuas, & quasi nebulam peccata tua: revertere ad me, quoniam redemi te. Nubes deletur cum in aquas soluitur; in nube atrâ latent fulgura, tonitrua, fulmina; flante Austro in nimbo tabescit nubes. Magdalena velut nubes atra, ore ac oculis, gestu ac verbis impuros ignes jaculabatur; at verò divinâ flante gratiâ, hæc nubes soluta in lacrymarum aquas contabuit. Et cur rex David tam copiosè flevit, ut lacrymis suum ipse lectum laverit? nam à gemino scelere paratro respiciens aperitissimè fateatur: *Lavabo per singulas noctes lectum meum, lacrymis meis stratum meum rigabo.* Quotidie noctu somni & quietis loco stragulam vestem non solum madefaciam, sed lavabo. Quod Hieronymus ex Hebræo vertit, natate faciam. Deus, quanta diuturnitas & copia lacrymarum, velut rivuli decurrentium, idque proluxâ constantiâ! Nam longo tempore, singulis pane rotis noctibus copiosissimè ploravit in adulterii & homicidii patratî supplicium. Hinc istæ lacrymæ.

Quam in plerisque nostrum, etiam post scelera, rare suant lacrymæ! Quod si fors fluant, in ipsis siccati genis, in ipso lapsu suo videas interire. O nimis lenta & rara peccatiûm oculorum stillicidia! Ubi seriùs ob Christum morierem luctus? Natamus vino, dum suo Christus natat sanguine; diffluimus deliciis, dum pro nobis Christus diffluit mæroribus; vestimur mollibus, dum Christus cingitur coronâ spineâ; delicatè pascimur, dum Christus fel prandet, dum acetum forbet, opibus involvimur, dum nudas pendet orbis conditor; ridemus & cachinnamur, dum in cruce lacrymatur cæli gaudium; dolorem nullum admittimus, nisi coacti, dum Christo dolorum omnium causa sumus. Monitus rex David à Nathane, clamat: *Peccavi Domino.* Et exinde illiditur terra, stratum lavat lacrymis, pani cinerem miscet, delicias omnes repudat. Monet nos Propheta, sed iudex palam monet, monet vincula, livores, sputa, monet lacrymæ veniamque spondent, sed respicientibus. Ubi jam scelerum pœnitudo, ubi motum constans emendatio?

Suam quisque conscientiam rimeatur, & habebimus abundè quod grandibus lacrymis desicemus. O quoties fœdum in homine sævit incendium, nec ille tamen ullis lacrymis istud extinguere molitur! Julius Solinus de Siculo monte ignivomo. *Ætna*, inquit, perpetuò sulfureo igne ardet, & tamen ex eâ manat frigida. *Ætna* est cor humanum, fœdo ardens igne libidinum, & tamen tam multum frigida inde profluit. Hinc frigida oratio, frigida poenitentia, frigida & parca elemosyna, frigida & nimium exilis patientia. Ardemus, & pessimos ardores istos lacrymis temperare non satagimus. Omnia tempus habent. Nunc certè flendi tempus est. Si flere non possimus, cor nostrum libidine malè ustularum lacrymis Domini Jesu in cruce fuis lavemus. Ex alto clamat Redemptor: *Revertere ad me, ô homo, quia redemi te.*

§. III. De aquâ è latere Christi profuente.

Tertius fons balsami ex Iride Christo crucifixo defluens est AQUA, non fontana, non putealis, non marina, sed ex ipso Christi pectore hausta. Israëlitis populo sitim nimis quàm impatienter ferente, Deus ad Moysen, *Percuties petram*, inquit, & exibit ex eâ aqua, ut bibas

A populus. Vox Christi crucifixi ad nos est: Populo meo dedi aquam è rupe, at vobis è latere & corde meo. Præcordia mea vobis in aquagium sunt facta.

Christus ad fontem fessis confidens, multa dixit Samaritidi de aquâ vivâ. Et ecce hic illa ipsa est. In cenâ ultimâ misit aquam in pelvum, & pedes suorum lavit, nunc ex ipso pectore mittit aquam lavandis mentibus.

Cum Francogum anno Christiano M. D. LXII. Maximilianus II. Imp. Romanus pronuntiarctur, ante curiam Aquila biceps albo & rubro vino liberalissimè fluxit in avidissimæ plebis jucundam refocillationem.

En Aquilam bicipitem, humanâ divinâque naturâ constantem, in cruce fixam, candido & purpureo latice, aquâ & sanguine fluentem! Hæc illa per Ezechielem promissa est aqua: *Effundam super vos aquam mundam & mundabimini ab omnibus inquinamentis vestris.* Hoc se promissit, qui per Pfalten de seipso dixit: *Sicut aqua effusus sum.* En mater ex oculis, filius ex oculis & corde simul fundit aquam. Tanti redemptio hominis.

Cum vere gemant vites, plorant. En vitæ veram gemmantem & plorantem. Pretiosus hic liquor non oculis solum, sed & pectori medetur. Consilium omnium auctarum est: *Da te ad cordis compunctionem, & invenies devotionem.* Compunctio multa bona aperit, quæ dissolutio citò perdere consuevit. Aqua è Christi latere scaturiens, cordi nostro chrysolea est, illud saluberrimè compungendo. Audimus, legimus, meditamur subinde Christi cruciatus, sed deest cordis compunctio. Quod religiosissimus scriptor his verbis ostendens, *Quia*, inquit, *ad cor ista non transeunt, & blandimenta adhuc amamus, ideo frigida & valde pigri remanemus.* Ora igitur humiliter ad Dominum, ut det tibi compunctionis spiritum & dic cum Propheta: *Ciba me Domine pane lacrymarum, & potam da mihi in lacrymis in mensurâ.* Ad cordis compunctionem necessariû est, vagationes & excursus mentis tollere, animi sensa colligere, in seipsum descendere. Si vis, inquit vir ille sanctus, corde tenus compungi, intra cubile tuum, & exclude tumultus mundi, sicut scriptum est: *In cubilibus vestris compungimini. Scindite corda vestra, & non vestimenta vestra, & convertimini ad Dominum Deum vestrum.* Aqua profluxit è Domini dormientis latere: non inter turbas, sed in quiete compunctio cordis obtinetur. Salubria vitæ monita non legenda tantum vel audienda, sed nobis ipsi expendenda & commeditanda sunt, nec in iis dulciores affectus quærendi, sed animi alacritas ad agendum & pariendum spectanda. Nos plerumque solis inhaeremus ceremoniis, sed ipsam negligimus, de cortice ligamus, nucleum abjicimus. Vestimenta vindimus, non corda.

§. IV. De fuso Christi sanguine.

Fons quartus balsami ex Iride Christo crucifixo defluens est SANGVIS. Ezechiel de aquæ incrementis, *Cum egredereur*, inquit, *vir ad Orientem, qui habebat fuciculum in manu suâ, & mensus est mille cubitos, & traduxit me per aquam usque ad talos. Rursusque mensus est mille, & traduxit me per aquam usque ad genua. Et mensus est mille, & traduxit me per aquam usque ad renes. Et mensus est mille, torrentem quem non potui pertransire, quoniam intumuerant aquæ profundi torrentis, qui non potest transvadari.* Transivimus per Christi Sudorem, Lacrymas, Aquam è pectore fusam. Nunc verò ad torrentem Sanguinis sumus ducti, quem penetrare non licebit. Moyses olim volumem fœderis legit audiente populo. Deinde sumptum sanguinem resperxit in populum, & ait: *Hic est sanguis fœderis, quod pepigit Dominus vobiscum super cunctis sermonibus his.* Ceremonia fuit, quæ noxas non abluit. Christus dilexit nos, & lavit nos à peccatis nostris in Sanguine suo. Hic sanguis Liberalissimus, Nobilissimus, Efficacissimus, Purissimus. Singula hæc paucis explicanda.

I. Liberalissimus, ad extremam usque guttam pro nobis

4. Sanguis.

Ezech. e. 47. v. 3. & seqq.

Exod. e. 24. v. 8.

Apo. cap. 1. v. 5.

Christi sanguis fuit nobis

Vertical text in the left margin, including 'Lacrymæ', 'Aqua', 'Ezech.', 'Exod.', 'Apo.', 'Christi', 'nobis'.

Vertical text on the right edge of the page, including 'Lacrymæ', 'Aqua', 'Ezech.', 'Exod.', 'Apo.', 'Christi', 'nobis'.

Exod. cap. 7. v. 21.

nobis fufus. Moysis vero, fuit fanguis in orâ terrâ Egypti, in pœnam Egyptiorum. Sanguis Christi per totum fe- fe orbem diffudit in orbis salutem. Ad ipfos etiam ma- nes penetravit. Quod Zacharias afferit: Tu quoque in fan- guine testamenti tui emiffi vincitos tuos de lacu, in quo non est aqua. In cœlum fublilit, nam & Angelis, ut aliqui cen- fent, gratiam & gloriam promeruit.

2. Par. c. 4. v. 2.

Jufferat Deus e speculis mulierum fieri labrum. Huic Salomon nate fuffile fuffecit: Funiculus triginta cubito- rum ambebat gyrum ejus. Huic mari fuffecit pifcina pro- batica, quam Angelus ftatis diebus in unius fanitatem movit. Huic demum Christus, novi Testamenti Ange- lus, probaticum fui Sanguinis oceanum fubftituit. In hoc mari rubro Sanguinis fubmersus est Pharae aver- nalis cum fuis omnibus copiis. Verè non guttatim, nec parçè Christus fuum nobis Sanguinem propinavit, in- ter olivas terræ affufus, in prætorio ad columnam caufus, paliuris redimitus, ad crucis fupplicium eductus, clavis ad crucem affufus; jam mortuus ad ultimam ufque gut- tulam em pretiofi liquoris nihil fubtraxit. Tamquam fi dixiffet: Scio, Sanguis meus peritur: dabo illum, nec expectabo, dum flagris, fpinis, clavis extrahitur; ultero eum exfudabo.

Inftin. lib. 1. hift. propius fine. Inftini verba funt: Sapia te fân- guine, quem fuffisti, cujus- que in fuffu- bilis fempit- fuffi.

Tomyris Scytharum regina, quod Iuftinus commemo- rat, cum hoftis Cyri caput obtiniffet, illud in utrem humani fanguinis plenum miffit, hac additâ crudelitatis exprobratione. Sanguinem fuffisti, fanguinem bibe. Sce- leratus orbis quid nifi fanguinem Christi fuffiebat? Quem fuffit, jam bibat. Sat fanguinis fuffum est; nemo hic majorem liberalitatem defideraverit.

Narrat Plinius, in monumenta relatum, M. Acilio & C. Porcio Coff. lacte & fanguine pluiffet, & fæpe aliâs carne. Item ferro in Lucanis, antiquam M. Cræffus à Parthis interemptus est; Arufpices autem cavenda præ- moniffet fuperna vulnera. Et ferro & fanguine pluit eo die, quo in Golgothæo monte interfe & us est Dei Filius,

quia omnia fuperna vulnera nobis debita exceptit. Vul- neratus est propter iniquitates noftras. Et quem ad modum, qui amicum e carcere liberare cogitat, omnium custo- dum manus nummis implet; ita Christus humanam gentem ftygiis ergaftulis educturus, flagra, fpinas, cla- vos, crucem, veftes & terram ipsam cruore fuo fatiavit. Sanguis Christi liberaliffimè fuffus est.

II. Nobiliffimus ac pretiofiffimus fuit hic Sanguis.

Scientes, inquit Petrus, quod non corruptibilibus auro vel ar- gento redempti eflis, fed pretiofo Sanguine quafi agni immac- ulati Christi, & incontaminati. Tam fanè nobilis & pre- tiofus fuit hic Sanguis, ut eo infiniti mundi potuiffent redimi. Empti funt pretio magno, quo divitè iuftitia abundantiffimè fatiffactum, & in libertatem afferit omnes. Sanguis illius guttula vel unica orbem univer- fum vindicare potuiffet, fed contrâ orbis univerfus nec unica quidem animæ vindicandæ fat pretii fuiffet. Hunc Sanguinem omnes præcæ legi victimæ, tot millena millia taurorum, ovium, vitulorum, & ceteri pecoris majoris adumbrabant; neque enim divina iuftitia cel- fiffet noftrum omnium fanguinem haurire, nifi hic unus fuiffet in lytrum effufus.

Rex Antiochus Epiphanes habuit triginta duos ele- phantos ad bella eruditos, his offenderunt fanguinem uva & mori, ad acuendos e in prælium. Concitavit in fe Chri- ftus acheronticum elephantem, qui omnibus laboravit, ut hominem innoxium per invidiam ageret in crucem. Egit; porius est voto, fed ingenti fuo damno. Tot fæ- culis captivos perdidit.

Anno M. CC. XL. Pontifice Innocentio IV. in Con- cilio Lugduni, factis Senatoribus Romanis, Cardinali- bus decreta cum pileo rebro purpura, ut eo veftis colo- re monerentur, pro Ecclefiâ, fi opus, fanguinem funde- re. En, Dei Filius, Cæfare Tiberio, Præfide Pilato, fuum omnem pro Ecclefiâ fudit Sanguinem, jus purpuræ ge-

Christi fân- guis fuit nobiliffi- mus. 1. Pet. c. 1. v. 18. 1. Cor. c. 6. v. 20.

Victimæ legis præcæ hunc fan- guinem ad umbrabat.

1. Machab. cap. 6. v. 34.

Annus M. CC. XL. Pontifex Innocentius IV. in Concilio Lugduni, factis Senatoribus Romanis, Cardinalibus decreta cum pileo rebro purpura, ut eo vestis colore monerentur, pro Ecclesia, si opus, sanguinem fundere. En, Dei Filius, Cæsare Tiberio, Præsidente Pilato, suum omnem pro Ecclesia fudit Sanguinem, jus purpuræ ge-

A ftandæ iure meritiffimo confecutus. Formofus in fola fua graduens in multitudine fortitudinis fua, propugnator ad- vandum. Nec tamen defuerunt, qui quæterent. Quæter- brum est indumentum tuum, & veftimenta tua ficut calca- rum in torculari. O nobiliffimus Sanguis, magnum, in- finitum pretium has veftes purpuravit!

III. Efficaciffimus fuit hic Sanguis. Iordanis flumen Samaræ, lepram Naamani abfterfit. At verò Sanguis Christi ad medendum longè potentior, cujus vel una guttula omnium lepram potest abitergere. Sanguis bircu- rum, ut Paulus loquitur, & taurorum, & cinis vitule affe- sus, inquinatos fanctificat ad emundationem carni. At verò Sanguis Christi emundat confcientiam noftram ab operibus mortuis, ad ferviendum Deo viventi. Dilu- vium, Deus bonè balneum amplum & feverum, omnia terræ germina, pecus omne, humanum genus uni- verfum, pauculis exceptis fuffocavit, peccata non abluir. hoc verò Sanguinis diluvium peccata fepelit, homini- bus afpirat vitam: falutare proffus balneum. Si cui pau- perum agrotò dicat medicus, Lavare vino, & revale- fces; mox ægrum audiet dicentem: O mi Domine, vix mihi calida est aqua; vini balneum omnem centum meum longiffimè excedit. At Christus omnes, etiam pauperiffimos, non lacte aut vino, non melle aut oleo, non fucco citrino, non liquore rofaceo, fed Sanguine fuo non lavit. Hic non tantum petras, fed & iis duriora ru- pit, non faxeâ, fed chalybea Judæorum corda. Percu- tentes peccata fua revertebantur.

De pretio hujus Sanguinis Auguftinus eximie. Fra- tres mei, ait, fi agnofcimus pretium noftrum, quia Sanguis est Agni, qui funt illi, qui hodie celebrant feftivitatem fanguinis, nefcio cujus mulieris: Et quàm ingraci funt? Raptum est aurum, dicitur, de aure mulieris, & cucurrit fanguis, & pofitum est aurum in trutinâ vel fiterâ, & præponderavit multum de Sanguine. Si pondus ad inclinandum aurum habuit fanguis mulieris, quale pondus habet ad inclinandum mundum Sanguis Agni, per quem factus est mundus? Qualis Agnus est? Quem lupi- piment. Quis Agnus est? Qui leonem occifus occidit. Sanguine Agni victus est leo. Ecce fpectacula Chriftianorum. Et ma- gnum est hoc fpectare per totum orbem terrarum, victum leonem Sanguine Agni, educta de dentibus leonum membra Chri- fti, & adjuncta Corpori Chrifti. Certe uti porticus quadro marmore pavimentata, fi lapides lecto fanguine coag- mentatos habeat, velut unum marmor, & opus pane indiffolubile fit; ita fortitudo constantiæque Martyrum & Virginum ftat invicta Chrifti Sanguine. Atque uti horrentes rofæ fanguine plantatæ uberius pullulant, ita nos, rofeta frigore jugulata, revivifcimus Chrifti Sanguine rigata. Dominicus Sanguis efficaciffimus.

IV. Puriffimus est. Fit nonnunquam, ut mater intre- gerrimæ valetudinis parvulum habeat lactentem, fed ægrum; in hujus gratiam amarum ipfa pharmacum fumi- mit, ut vis pharmaci cum lacte derivetur ad infantulum. Ita Chriftus, verè mater humanæ gentis, amariffimum exhaufit poculum, ut per fuum nos Sanguinem, velut per lac maternum perpurgaret. Nobis reverâ jejunavit, nobis vigilavit & oravit, nobis fudavit, & cruciatus acerbiffimos toleravit. Nos ægri eramus, fed ipfi fano fectæ funt venæ. Verè languores noftros ipfe tulit.

§. V. Quomodo & quare fufus hic Sanguis. IN cælo feniorum unus Joannem interrogans, Hi, ait, Ap- ipli quæftioni fuæ refpondens: Hi funt, qui venerunt de tribulatione magnâ, & laverunt ftolas fuas, & dealbaverunt eas in Sanguine Agni. Quomodo dealbaverunt, fi fanguine laverunt? fanguis rubet. Sanguis, inquit Auguftinus, in uberibus matris lactantis excoquitur calore ut candefcat: ita Chrifti Sanguis amore tanto pro nobis fufus est, ut igne hoc ex- cactus in maternum lac mutavit jamque cibus nobis fit & po- tus; hoc lavamur, alimur, ornamur. Quod Agnes gemma Virginum

§. V. Quomodo & quare fufus hic Sanguis.

IN cælo feniorum unus Joannem interrogans, Hi, ait, Ap- ipli quæftioni fuæ refpondens: Hi funt, qui venerunt de tribulatione magnâ, & laverunt ftolas fuas, & dealbaverunt eas in Sanguine Agni. Quomodo dealbaverunt, si fanguine laverunt? fanguis rubet. Sanguis, inquit Augustinus, in uberibus matris lactantis excoquitur calore ut candefcat: ita Chrifti Sanguis amore tanto pro nobis fufus est, ut igne hoc ex- cactus in maternum lac mutavit jamque cibus nobis fit & po- tus; hoc lavamur, alimur, ornamur. Quod Agnes gemma Virginum

Virginum dixit: Sanguis ejus ornavit genas meas. Omnis expiandi virtus à Christi Sanguine est.

Sed per quantos cruciatus Sanguis hic fusus est? Ut omnem dolorum feriem taceamus, sunt qui censeant, in domo Caiphae incussum Christo colaphum chirotheca ferrea, eaque vi, ut mox in tumefcente toto vultu ita suffusus sit sanguis, ut notas ferreorum digitorum receperit, idque in sudario Veronica (quod Roma servat) lacerentè cerni asserunt. Imò sanctissimus hic Sanguis, velut invitus sede sua pulsus, redire cupiisset. Quod Birgitta, sancta vidua testatur his verbis: Igitur ore aperto, sicut jam expiraverat, lingua, dentes, & sanguis in ore ab aspicientibus poterant videri. Nimirum ad has latebras refugiebat sanguis, qui venis omnibus expellatur. Ita os sanguine plenum natabat.

Jobus de aquila differens, Pulli ejus, inquit, lambent sanguinem. Hoc eis in alimoniam & potionem est. Nam, ut Aristoteles sentit, aquilæ non bibunt; pro potu, sanguis est prædæ. Cum verò mater pullis sanguinem nequit subministrare; in femore seiplam vulnerat, eumque suis forbendum infantibus propinat. Joannes & Magdalena, velut aquilini pulli ad haerendum sanguinem advolarunt. Magdalena sub cruce sanguinem cum terra sustulit, quæ in Galliis apud S. Maximinum in ampullâ vitreâ, colore rubro atque mixta servatur. Ejus mentionem faciens S. Silvester Prieras in ipsis verbis: Quæ, inquit, ut constanti omnino sermone asserunt, singularissimè observavit, sanguinem è Dominico latere fluxisse. Et quam amavit nos Christus, reverà mater, quæ non è femore tantum, sed è manibus ac pedibus ac venis omnibus, virgineum nobis Sanguinem propinavit, Sanguinem purissimum.

Sed, obsecro, cur Deus non aliter propitiari voluit, quam Sanguine, & tali Indigemus causis.

I. Ut probè capiamus, quàm exacta, quàm & severa sint justitiæ divinæ judicia. Quid ab homine plus petas sanguine? Si pecuniæ, si vestes, si suppellex, si gemma petantur, dabit omnia, modo vitam servet & sanguinem.

II. Et si milites vociferatus fuisset Siracides, Quasi à facie colubri fuge peccata; sed tuis tam infandam malitiam latere numquam credidisset, nisi jam viso Christi Sanguine ob peccata fuso.

III. Hinc summa Christi gloria obvènit. Propter quod & Deus exaltavit illum, & donavit illi nomen, quod est super omne nomen. Si Regi Codro, pro Atheniensibus, si Decio pro Româ sanguinem fudisse tantæ fuit gloriæ; quantæ erit, pro omni humanâ gente occubuisse?

IV. Doctrina Christi sanè ardua est, nec aded facilis factu: animam suam & seipsum odisse, crucem amplectari, inimicos amare, iis benefacere, humano genio minimè pronum est. Has præceptiones Christus Sanguine suo conscripsit & confirmavit.

V. Hoc Angelis exemplo fuit obstupescendo, ut tantò iis amantius deservirent, pro quibus eorum Rex sanguinem etiam fudisset.

VI. Hochominibus potentissima cohortatio ad adversa quavis toleranda. Sed quidquid demum toleremus adversi, excitabit Paulus ad majora, & illud suum ingeret: g Nondum usque ad sanguinem restitistis, adversus peccatum repugnantes. Hinc acuiur velut elephantis in prælium. Et quantum Romanus populus concitari se passus, cum Julii Caesaris in curiâ obruncati cruentam vestem cerneret? Quid nos, spectato Christi corpore crenato, numquid ad ausa proflisium generosiora? Et certè mihi hic Sanguis Dominicus nos calefaciat, erigatque ad fortiter agendum & patiendum, frigidi, imò mortui sumus.

VII. Virgineus hic Sanguis animi puritatem & castimoniam nos docet. Horratur Paulus: Pacem sequimini cum omnibus, & sanctimoniam, hoc est, castimoniam, uti Chrysostomus & Hieronymus interpretantur. Quisquis autem evitare cupit libidinem, odetit otium, & torpidam quietem. Quemadmodum verò ros maritimus herbas arentes recreat, sic animum cupiditatibus æstuantem ad sanctimoniam leges, revocat Christi Sanguis. Hoc illud vinum est germinans virgines. Sunt quidam fructus arborum ejus indolis, ut, si sint illibati divinis in paleis, vel arenâ, vel foliis quasi recentes servari possint, semel delibati non nisi melle ac saccharo servantur. Nos velut fructus à peccato sæpius libati, non virgineo melle, sed Domini Jesu Sanguine servari possumus.

Et reverà nisi quis seipsum quotidie Christi crucifixi Sanguine velut recens aspergat; eum que pîs de desertis è Dominico latere bibat, atque Jesu in cruce cruentum arctissimè complectatur, heu sensim calorem animi atque spiritus perdet, & frigeſcet, imò perdet seipsum & caelum, hostis Dei!

Sanguis Jesu Christi Filii ejus emendat nos ab omni peccato. Habentes itaque, fratres, fiduciam in introitu sanctorum, in Sanguine Christi, quam intravit nobis viam novam & viventem, hanc teneamus ad regnum.

CAPVT IX

De vestimentis Christi morituri divisis, de titulo ad crucem appenso.

Itu veteri Romanorum, siquando proscripitorum bona, hostiumve manubiæ aut prædæ venales foret, vctigaliæ locaretur, usus obtinuit, ut hasta posita, tabella cum inscriptione addita vanirent. Ita Senatus, cum incenderetur annonæ, publice fixit hastam, & vendidit frumentum. Hæc hasta salutis dicta. Proximè Hierosolymam in Golgothæo monte vestes regie, auctioe sunt venditæ. Loco hastæ crux fixa, quam Christiani omnes jure meritissimo vocent Hastam salutis. Appositus est etiam titulus & inscriptio, ut sciretur, cujus eæ vestes fuissent, Jesus Nazarenus Rex Judæorum.

Hic Isaias velut auctioans, & orbem invitans ad emendum, Venite, inquit, emite absque argento & absque ulla commutatione. Nemo serius emproter hinc arceri potest, auri argenteve inopia hinc nullam submovert. Sat pinguem crumenam habet, qui bonæ voluntatis dives est. Hic summi Regis vestes pretio venduntur missimò. Nos hoc capite potissimum duo exequemur. Primò, De Domini Jesu vestibus, quas milites inter se forte ac ferro dividerunt, agemus. Deinde, Crucis titulum, Jesus Nazarenus Rex Judæorum, exponemus.

S. I. Quæ Christi vestes fuerint divisa.

De vestibus Christi, sub ipsâ cruce divisis hæc annotans Joannes, Milites ergo, inquit, cum crucifixissent eum, acceperunt vestimenta ejus, & fecerunt quatuor partes, unicuique militi partem, & tunicam. Erat autem tunica inconsutilis, desuper contexta per rotum. Dixerunt ergo ad invicem: Non scindamus eam, sed sortiamur de illâ cuius sit. Vt scriptura impletur dicens: Partiti sunt vestimenta mea sibi, & in vestem meam miserunt sortem. Nullus Evangelistarum hoc mysterium sliuit, omnium explicatissimè Joannes id memoriae prodidit. Hic aliquot nobis quæstiones veniunt discutendæ.

I. Quæ & quot vestes fuerint. Euthymius censet fuisset triplices: Tunicam interiorem, seu subuculam, tunicam exteriorem, & pallium. Credibile proflus, illo ævo tibialia ceterasque partes vestium in usu non fuisse. Tunica interior, communi Patrum præcorum sententiâ, præerat inconsutilis, & à beatissima Virgine Matre acule lanâ contexta: si quidem in Oriente, recepto more, vestes femi-

Hebr. c. 12. v. 14.
Zach. c. 9. v. 17.
1. Joan. c. 1. v. 7.
Hebr. c. 10. v. 19. & 20.
Alexand. ab Alex. lib. 3. cap. 16. m. 152.
Cruz Christi est hasta salutis.
Isa. cap. 55. v. 1.
Joan. c. 19. v. 23. & 24.
Psal. 21. v. 19.
Euthym. in Mat. c. 27.